

DE GELAAGDE WELVAARTSSTAAT

De reeks *Forum Federalisme* is een samenwerkingsverband van onderzoekers die verbonden zijn aan de Universiteit Antwerpen. In deze reeks verschijnen studies over *multilevel governance* in het federale België en in Europa. Vanuit verschillende invalshoeken (juridisch, politicologisch, sociologisch en historisch) staat telkens de vraag centraal: hoe worden in een gelaagde context, beleid en bevoegdheden het best georganiseerd om te voldoen aan eisen van doelmatigheid en democratische legitimiteit?

Editors van de reeks zijn de Professoren Bea Cantillon, Patricia Popelier en Jan Velaers.

Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck (CSB): <http://webhost.ua.ac.be/csb/>
Onderzoeksgroep Overheid en Recht (OOR): http://www.ua.ac.be/main.aspx?c=*FACREC&n=42405

In deze reeks zijn reeds verschenen:

1. B. Cantillon, P. Popelier en N. Mussche (eds.), *De gelaagde welvaartsstaat. Naar een Vlaamse sociale bescherming in België en Europa?*

DE GELAAGDE WELVAARTSSTAAT

Naar een Vlaamse sociale bescherming in België en Europa?

Bea CANTILLON
Patricia POPELIER
Ninke MUSSCHE
(editors)

Antwerpen – Oxford

De gelaagde welvaartsstaat. Naar een Vlaamse sociale bescherming in België en Europa?

Bea Cantillon, Patricia Popelier en Ninke Mussche (eds.)

© 2010 Intersentia

Antwerpen – Oxford

www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0029-2

D/2010/7849/48

NUR 823

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

In het najaar van 2008 werd het Forum Federalisme van de Universiteit Antwerpen opgericht. Het verenigt onderzoeksgroepen van de faculteiten Rechten, Politieke en Sociale Wetenschappen, Letteren en Wijsbegeerte. Het Forum wil in volle onafhankelijkheid multidisciplinaire reflectie en onderzoek ontwikkelen rond de vraag naar de bestuurlijke vormgeving, de bevoegdheidsverdeling en de organisatie van het beleid in Vlaanderen, België en Europa.

Na een jaar van onderlinge uitwisseling van inzichten en kennis organiseerde het Forum in september een eerste studiedag met als thema '*Grenzen en mogelijkheden van het sociaal federalisme in België en Europa. Lessen uit de zorgverzekerings saga*'. De zorgverzekering was een interessante case om de gedachten te vormen over de toekomst van het sociale beleid in België en in Europa. Welke verdere stappen in de staats hervorming zouden nodig zijn opdat Gewesten en Gemeenschappen een eigen sociaal beleid zouden kunnen ontwikkelen op het vlak van sociale zekerheid? Welke spelregels worden hiervoor door Europa opgelegd? Zijn deze regels adequaat en in hoeverre kunnen regio's zich bij de uittekening van hun beleidsinstrumenten daarvan bedienen? Kan de geschiedenis van de zorgverzekering iets leren over hoe het sociaal federalisme zich in de toekomst kan ontwikkelen, onder meer op het vlak van kinderbijlagen en gezondheidszorgen? Deze vragen werden benaderd vanuit sociologische, juridische, linguïstische, historische en politicologische invalshoeken.

Dit boek is een verder beredeneerde neerslag van de inzichten die bij de voorbereiding van en doorheen de discussies tijdens de studiedag groeiden. Hoewel het boek de case van de zorgverzekering als uitgangspunt neemt, hebben de vragen, analyses en conclusies een veel ruimere draagwijdte, namelijk de vraag hoe in een gelaagde bestuurscontext het complexe geheel van sociale beleidsmaatregelen op de meest adequate wijze kan worden georganiseerd en in welke bevoegdheidsverdeling daartoe best kan worden voorzien.

Eind februari werd het manuscript van het boek grondig besproken tijdens een internationaal expertseminarie. Daaraan participeerden naast de auteurs van het boek en enkele bevoorrechte waarnemers van het beleid in Vlaanderen ook vier academici met een grondige kennis van en ervaring met de werking van federale staatstructuren elders in de wereld (Prof.Dr. K. Banting uit Canada, Prof. Dr. Ch. Jeffrey uit het Verenigd Koninkrijk, Prof.Dr. F Scharpf en A. Benz uit

Duitsland). Tijdens dit seminarie ontvouwden zich uitermate boeiende besprekingen, die ons ertoe brengen om volgende punten te expliciteren.

Om mogelijke misverstanden te vermijden, willen we vooreerst uitdrukkelijk stellen dat de titel van het boek en de zorgverzekering als uitgangspunt niet de indruk mogen wekken dat ‘gelaagdheid van beleid’ alleen (of hoofdzakelijk) zou gaan om het toevoegen van nieuwe lagen aan de reeds bestaande nationale sociale zekerheidsarchitectuur. De gelaagdheid van beleid verwijst veel ruimer naar de inbedding van de onvermijdelijke verwevenheid van complexe beleidsvelden in een ‘multilevel’ context waarbij verschillende beleidsniveaus en actoren verantwoordelijkheden dragen. Daarbij horen bijvoorbeeld ook het responsabiliseren van deelentiteiten en de decentralisering van implementatiebevoegdheden in bijvoorbeeld het gezondheidszorgbeleid of het werkgelegenheidsbeleid.

Doorheen de niet altijd gemakkelijke oefening om de Belgische complexiteit uit te leggen aan buitenlandse experts werd voor ons ook het inzicht verscherpt dat een eenzijdig en radicaal streven naar exclusieve en homogene bevoegdheden op het vlak van sociale verzekeringen niet mogelijk is in de Belgische context. Daarbij herinneren wij aan de grote hindernis die gevormd wordt door Brussel. Omdat in het Belgische federalisme geen subnationaliteiten kent, is het onmogelijk om te bepalen wie tot welke verzekeringskring moet behoren. In een sociale verzekering is het verplicht poolen van slechte en goede risico’s nochtans van vitaal belang.

Dit boek beschrijft de moeizame opkomst van de gelaagde welvaartsstaat in België. De bevoegdheidsverdeling die zich feitelijk ontplooit, is er niet één van exclusiviteit maar van gedeelde bevoegdheden. Het boek argumenteert dat dit onvermijdelijk is. Het denken en het politieke handelen zullen daarop moeten worden afgestemd. Dat vergt naast een grotere openheid en creativiteit van denken en het loskomen van ‘*intellectual stickiness*’ (Jeffrey, 2010) ook een groter vertrouwen tussen de betrokken actoren. Om de bestaande blokkeringen te overwinnen zal een bevestiging nodig zijn van de inter-persoonlijke solidariteit. Een minder bedreigend en meer realistisch discours over gedeelde, parallelle of concurrerende bevoegdheden zal mee de weg effenen naar een duurzaam samenwerkingsfederalisme.

Bea CANTILLON, Patricia POPELIER en Ninke MUSSCHE

INHOUD

WIE IS WIE?	xv
-------------------	----

BEVOEGDHEIDSVERDELING EN SOLIDARITEITSKRINGEN IN EEN GELAAGDE WELVAARTSSTAAT. Elementen voor een rationeel debat over de ruimte voor een Vlaams sociaal beleid

Bea CANTILLON, Patricia POPELIER en Ninke MUSSCHE	1
---	---

EEN GEHALVEERDE SOCIALE ZEKERHEID? De Belgische splittingsgedachte in historisch perspectief

Herman VAN GOETHEM	19
--------------------------	----

I. België in de negentiende eeuw	20
II. Het Nederlands na 1830, gedoemd om te verdwijnen?	21
III. De <i>critical juncture</i> van 1893	22
IV. Vlaanderen en de bestuurlijke eentaligheid	26
V. De jaren 30, het verre begin van een opsplitsing van België	27
VI. 1940-1960, het zo verschillende Vlaanderen en Wallonië	29
VII. 1970, een tweede <i>critical juncture</i> : de staatsvorming	31
VIII. Het einde van België?	33
IX. Wat België bij elkaar houdt	34

NAAR EEN GELAAGDE WELVAARTSSTAAT? Over de relatieve autonomie van regionaal sociaal beleid

Jan BEYERS en Peter BURSENS	39
-----------------------------------	----

I. Inleiding	40
II. Waarom streven deelstaten naar autonomie inzake sociaal beleid?	43
1. Institutionele voorkeuren	43
2. Beleidsmatige voorkeuren	45
3. Versterkende impact van Europese integratie en globalisering	46
4. Creatie van identiteit	49
5. Vetospelers versus innovatie	50
III. Uitholling van de centrale welvaartsstaat of evolutie naar een gelaagde welvaartsstaat?	51
1. Uitholling van de centrale welvaartsstaat naar boven?	51

2. Uitholling van de centrale welvaartsstaat naar beneden?.....	56
IV. Besluit.....	59

**OVER DE MOGELIJKHEDEN EN BEPERKINGEN VAN EEN
GELAAGDE SOCIALE ZEKERHEID IN BELGIË. Beschouwingen
vanuit het perspectief van de sociale doelmatigheid**

Bea CANTILLON	61
I. De Vlaamse zorgverzekering en de opkomst van een gelaagde sociale zekerheid	63
1. Centralisering en decentralisering in de Belgische sociale zekerheid	63
2. Van federaal voorstel tot Vlaams decreet	66
3. De Vlaamse zorgverzekering en de Belgische sociale zekerheid: tussen complementariteit en opwaartse concurrentie	67
II. De voor- en nadelen van decentralisering: wat leert de theorie?	70
1. De klassieke theorie van het fiscale federalisme	71
2. De voordelen van decentralisering	74
III. Interpersoonlijke solidariteit en territoriale herverdeling in België: wat leren de cijfers?	77
1. De socialezekerheidstransfers van Vlaanderen naar Wallonië	78
2. De intraregionale verschillen	79
3. Bestaan er alternatieven voor de nationale interpersoonlijke solidariteit?	82
IV. Sociaal federalisme: een antwoord op de grote uitdagingen voor de sociale zekerheid?.....	84
V. Besluit.....	87
VI. Bijlage.....	88

**SOCIAAL FEDERALISME EN BEVOEGDHEIDSVERDELING
IN RECHTSVERGELIJKEND PERSPECTIEF. Voorbij het
exclusiviteitsbeginsel**

Patricia POPELIER	89
I. Uitgangspunt: de zorgverzekeringsarresten stellen het exclusiviteits- beginsel in vraag	90
II. Technieken van bevoegdheidsverdeling ingebed in een theorie van staatsstructuren	92
1. Staatsvormen.....	92
2. Technieken van bevoegdheidsverdeling	93
3. Techniek van bevoegdheidsverdeling, autonomie en samenhang	95
III. Bevoegdheidsverdeling in België: exclusieve bevoegdheden, afwijkingen en nuanceringen.....	97

1.	Het principe: de exclusiviteit van de bevoegdheidsverdeling	97
2.	Nuanceringen van het exclusiviteitsbeginsel	98
	A. De opsplitsing van materies en samenwerkingsplichten	98
	B. Impliciete bevoegdheden	101
3.	Afwijkingen van het exclusiviteitsbeginsel	102
	A. Parallele bevoegdheden	102
	B. Kaderbevoegdheden	103
	C. Concurrerende bevoegdheden	105
IV.	Exclusieve bevoegdheden: een exclusief Belgisch uitgangspunt? Een rechtsvergelijkend overzicht.	107
	1. Uitgangspunten voor het systeem van bevoegdheidsverdeling.	107
	2. Bevoegdheidsverdeling inzake sociaal beleid: Oostenrijk, Zwitserland en Duitsland	116
V.	De zorg om een evenwichtige bevoegdheidsverdeling: lessen voor België.	119
	1. Vraagstelling: is het wenselijk om het stelsel van exclusieve bevoegdheden aan te vullen met een stelsel van concurrerende bevoegdheden?	119
	2. Compenserende waarborgen in het Belgische staatsrechtelijke systeem	121
	A. Waarborgen m.b.t. de vraag óf de federale staat mag optreden. .	121
	B. Inspraak van deeltentiteiten in het geval van federale bevoegdheidsuitoefening	125
	C. Deelstatelijke beleidsruimte in het geval van federale bevoegdheidsuitoefening	127
VI.	Conclusie	128

HET SOCIAAL FEDERALISME IN BELGIË IN HET LICHT VAN DE BEVOEGDHEIDSVERDELING

	Jan VELAERS	133
I.	De oorsprong van het sociaal federalisme	134
II.	De materiële bevoegdheidsverdeling inzake sociale aangelegenheden .	136
	1. De lacunaire grondwettelijke bevoegdheidsverdeling	136
	2. De federale bevoegdheid inzake sociale zekerheid	138
	3. De gemeenschapsbevoegdheid inzake sociale bijstand	141
	4. De verhouding tussen de federale bevoegdheid inzake sociale zekerheid en de gemeenschapsbevoegdheid inzake sociale bijstand .	142
III.	De territoriale bevoegdheidsverdeling inzake sociale bijstand.	144
	1. Het beginsel van territoriale exclusiviteit	144
	2. Het woonplaatscriterium en de persoonsgebonden aangelegenheden	146
	3. Het werkplaatscriterium en de Europese coördinatie	147

4. Het Europese vrije verkeer en de territoriale bevoegdheidsverdeling	148
NAAR EEN VLAAMSE SOCIALE BESCHERMING BINNEN HET BESTAANDE BEVOEGDHEIDSVERDELEND KADER?	
Jürgen VANPRAET	155
I. Inleiding.....	156
II. De zorgverzekeringcasus als precedent voor de uitbouw van een Vlaamse sociale bescherming?	157
1. De zorgverzekeringcasus <i>in a nutshell</i>	157
2. Dubbelaspectleer in het sociaal beleid en de sociale zekerheid	160
III. Vlaamse basishospitalisatieverzekering	164
1. Van private verzekeringsovereenkomst naar aspect van sociaal beleid	164
2. Volstaat het om de Vlaamse basishospitalisatieverzekering onder te brengen onder de bestaande zorgverzekering?	168
3. Gemeenschapsbevoegdheid inzake gezondheidszorg en bijstand aan personen	169
4. De verhouding met de federale bevoegdheid inzake ziektekosten ...	171
A. Het principe. De gehele ‘aangelegenheid’ inzake ziektekosten is een exclusieve federale bevoegdheid	171
B. Een Vlaamse basishospitalisatieverzekering op grond van een dubbelaspectleer?	173
C. Relevante voorwaarde: de wijze van financieren?	175
5. De verhouding met de federale bevoegdheid inzake het verzekeringsrecht	177
A. Federale bevoegdheid inzake verzekeringsrecht	177
B. De instrumentele gemeenschapsbevoegdheid inzake verzekeringen	179
6. Besluit	184
IV. Vlaamse financiële ondersteuning van kinderen	184
1. Inleiding	184
2. Gemeenschapsbevoegdheid inzake bijstand aan gezinnen en kinderen	185
3. De verhouding met de federale bevoegdheid inzake kinderbijslag	186
A. Het principe. De gehele ‘aangelegenheid’ inzake kinderbijslag is een exclusief federale bevoegdheid	186
B. Een Vlaamse financiële ondersteuning van kinderen op grond van de dubbelaspectleer?	187
C. Relevante modaliteiten	189

1. Individualiseerbare uitkeringen vs. subsidies	189
2. Uitkeringsgerechtigden en de band met de factor arbeid	190
3. Wijze van financiering	191
4. Besluit	192
V. De verhouding tussen de sociale zekerheid van de federale overheid en de sociale zekerheid van de gemeenschappen	192
IV. Besluit: Naar een sociale zekerheid op twee snelheden?	195

**DE GRENZEN VAN HET SOCIAAL BURGERSCHAP IN EEN
FEDERAAL BESTEL. De Vlaamse sociale bescherming en het
territorialiteitsprincipe**

Ninke MUSSCHE	199
I. Inleiding	200
II. Sociaal burgerschap in federaties geherkwalificeerd	202
1. Sociaal burgerschap als dominant paradigma	202
2. Sociaal burgerschap en federale staten	204
3. Territorialiteit achter het sociaal burgerschap	206
III. De ontwikkeling van het territorialiteitsprincipe in België	207
1. Arbeidsongevallen – 1903	207
A. Het wetsontwerp	208
B. Het parlementaire debat	209
1. Internationale positionering	209
2. Gelijke behandeling ten gunste van Belgen	210
3. Humanitaire overwegingen	211
C. De uiteindelijke arbeidsongevallenwet	211
2. De Kinderbijslagregeling – 1930	211
A. Het wetsontwerp	212
B. Het parlementaire debat	213
1. De goede internationale relaties van België	213
2. Nog enkele beleidsmotieven	214
C. Uitkomst van het debat	215
D. Territorialiteit in de praktijk	216
3. De sociale bijstand: 1845-1965	217
A. De premoderne bijstand als wieg van de territorialiteit	217
B. De Belgische sociale bijstand in de negentiende eeuw	218
1. De eerste Belgische wet op de onderstandswoonst – 1845	219
2. De wet op de onderstandswoonst van 1876	221
3. De wet op de openbare onderstand van 1891	222
4. De gewaarborgde inkomens	223
IV. Besluit	224

EUROPESE KRIJTLIJNEN VOOR EEN SOCIAAL FEDERALISME

Herwig VERSCHUEREN.....	227
I. Inleiding.....	228
II. De Europese vorm van sociaal federalisme.....	229
1. Geen eigen Europese sociale bescherming.....	229
2. Invloed van het Europese vrije verkeer van personen op de stelsels van sociale bescherming van de lidstaten.....	231
A. De Europese socialezekerheidscoördinatie.....	231
B. De vaststelling van de toepasselijke wetgeving in grensoverschrijdende situaties: het werkland- en het woonlandbeginsel..	232
C. De toepassing van de Europese socialezekerheidscoördinatie op regionale stelsels van sociale bescherming.....	237
III. De invloed van het Europese sociaal federalisme op het sociaal federalisme in lidstaten.....	239
1. Kan het Europese recht tussenkomen in de interne bevoegdheidsverdeling inzake sociale bescherming van een geregionaliseerde lidstaat?.....	239
2. Kritische bedenkingen bij de toepassing van het Europese recht op vrij verkeer van personen in interregionale verhoudingen binnen eenzelfde lidstaat.....	243
A. Miskenning dat de internrechtelijke bevoegdheidsverdeling inzake sociale bescherming een onderdeel vormt van de nationale socialezekerheidswetgeving van een lidstaat.....	243
B. Rechtsonzekerheid over wie precies een beroep kan doen op het Europese recht.....	245
C. Het al dan niet toepassen van het werkplaatsbeginsel op zuiver interne situaties en het probleem van de omgekeerde discriminatie.....	249
D. De behandeling van deelentiteiten van een geregionaliseerde lidstaat als lidstaten voor de toepassing van het Europese recht op vrij verkeer van personen miskent de eigenheid van geregionaliseerde staten.....	251
IV. Besluit.....	255

EUROPEESRECHTELIJKE GRENZEN AAN DE VERDELING VAN FISCALE BEVOEGDHEDEN IN EEN FEDERALE STAATSSTRUCTUUR

Bruno PEETERS.....	259
I. Inleiding.....	260
II. De fiscale bevoegdheidsverdeling en de Europese staatssteunregeling .	261
1. Algemeen.....	261

2. Communautaire jurisprudentie inzake regionale selectiviteit van staatssteunmaatregelen en fiscale autonomie.....	264
A. Feitelijke gegevens van de jurisprudentie	264
1. Het arrest van het Hof van Justitie inzake de Azoren van 6 september 2006	264
2. Het arrest van het Hof van Justitie van 11 september 2008 inzake UGT Rioja	265
3. Het arrest van het Hof van Justitie van 17 november 2009 inzake de regio Sardinië	266
4. Het arrest van het Gerecht van Eerste Aanleg (thans: het Gerecht) van 18 december 2008 inzake Gibraltar	266
B. Regionale selectiviteit van fiscale staatssteunmaatregelen	268
1. Het onderscheid tussen steun en speciale last	268
2. De afbakening van het referentiekader	269
3. Symmetrische bevoegdheidsverdeling	270
4. Asymmetrische bevoegdheidsverdeling	271
C. Gevolgtrekkingen voor de Belgische staatsstructuur	278
III. Europeesrechtelijke beperkingen aan de uitoefening van fiscale bevoegdheden door regionale (en lokale) overheden	282
IV. Conclusie	284

WIE IS WIE?

Jan BEYERS

Na een korte carrière in het buitenland (Oslo, Leiden) is Jan BEYERS sinds september 2007 hoogleraar politieke wetenschappen aan de Universiteit Antwerpen en directeur van de Onderzoeksgroep Internationale en Europese Politiek. Verder is hij gastprofessor aan de Agder University (Noorwegen) en Senior Member bij de Netherlands Institute of Government (NIG). Het onderzoek van Jan BEYERS richt zich op politieke instituties en organisaties, vergelijkende en internationale politiek, meer bepaald het politieke systeem van de Europese Unie. Het grootste gedeelte van zijn huidige onderzoek wordt gefinancierd door het Odysseus-programma van het FWO-V en focust zich op hoe belangenorganisaties zich aanpassen aan een institutionele omgeving met meerlagige politieke mogelijkheden en hoe deze aanpassing zich vertaalt in politieke agendavorming, politieke strategieën en interne organisatie. Het omvat onderwerpen zoals multilevel venue-shopping, territoriaal lobbyen en populatie-ecologie.

Peter BURSENS

Peter BURSENS is als hoofddocent verbonden aan het departement Politieke Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen. Hij is houder van een Jean Monnet Chair en doceert over Europese en binnenlandse politiek aan de Bachelor en Masteropleidingen Politieke Wetenschappen en aan de Universiteit Antwerpen Management School (UAMS). Zijn onderzoeksagenda spitst zich toe op Europese besluitvorming, federalisme, preferentievorming bij politieke elites en vraagstukken van democratische legitimiteit.

Bea CANTILLON

Bea CANTILLON is professor Sociaal Beleid en directeur van het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck aan de Universiteit Antwerpen. Ze publiceerde uitgebreid en internationaal over een brede waaier van onderwerpen waaronder armoede, sociaal beleid, sociale zekerheid, de welvaartsstaat en gender. Ze werkte als adviseur voor onder andere de OECD, de Europese Commissie en de Belgische regering. Naast voorzitter van de Belgische Rijksdienst voor Kinderbijslag, was zij tevens Belgisch senator (1995-1999) en ook voorzitter van de Commissie Cantillon tot hervorming van de sociale zekerheid van zelfstandigen (2000-

2002). Prof. Cantillon is medevoorzitter van de Foundation for International Studies on Social Security, voorzitter van de Social Security Association – Belgian department en is tevens lid van het bestuur van EQUALSOC. Sinds 2003 is Bea CANTILLON lid van de Koninklijke Belgische Academie. Prof. Cantillon bekleedde het voorzitterschap van de Algemene Vergadering van UFSIA (2002-2003) en als vice-rector van de Universiteit Antwerpen (2004-2008).

Ninke MUSSCHE

Ninke MUSSCHE is onderzoeker aan het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck van de Universiteit Antwerpen. In 2008 behaalde zij haar doctoraat aan Harvard Law School, Cambridge, U.S.A., dat de titel 'Immigration and the Formation of the Open Welfare State – the belgian Example' draagt. Voor dit doctoraat was zij houder van een F.W.O. aspirantschap. Ninkes onderzoeksinteresses gaan uit naar de sociale zekerheid, immigratie en sociaal federalisme.

Bruno PEETERS

Bruno PEETERS is als gewoon hoogleraar verbonden aan de Universiteit Antwerpen en als visiting professor aan de rechtsfaculteit van de Universiteit van Bologna. Hij doceert de opleidingsonderdelen fiscaal recht, vennootschapsbelasting en Europees belastingrecht. Hij is co-onderzoeksleider van de onderzoeksgroep Onderneming en Recht en hoofdcoördinator van de Master Fiscaal Recht (UA) en als advocaat verbonden aan de balie te Antwerpen. Zijn publicaties situeren zich op het terrein van het bestuursrecht, het economisch publiek recht en vanaf 1992 vooral op het gebied van het fiscaal recht. Hij is lid van the European Association of Tax Law Professors en lid van het wetenschappelijk comité (afdeling België) van de International Fiscal Association.

Patricia POPELIER

Patricia POPELIER is hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen. Zij is co-onderzoeksleider van de onderzoeksgroep Overheid en Recht, voorzitter van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving, vice-voorzitter van de International Association of Legislation, jurylid voor de F. Collin-Prijs en voor de W. Lambrechtsprijs, redactielid van het Tijdschrift voor Wetgeving en van de SIGMA-Cahiers, lid van de redactieraad van het Rechtskundig Weekblad en van de Publiekrechtelijke Kronieken (CDPK). Zij publiceerde diverse artikelen en monografieën in het domein van het staatsrecht en de wetgevingsleer en werd bekroond met de T.P.R. Prijs 1995 en met de F. Collinprijs 1998.

Herman VAN GOETHEM

Herman VAN GOETHEM is Dr. in de Rechten en licentiaat Geschiedenis. Hij is tevens hoogleraar Geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen en voorzitter van het departement Departement Geschiedenis. Hij publiceerde over de geschiedenis van de Vlaamse Beweging, van de monarchie en ook van de fotografie. Het boek over Leopold III, dat hij samen met Jan Velaers schreef, werd in 1995 genomineerd voor de Gouden Uil, klasse non-fictie en werd bekroond met driejaarlijkse prijs voor hedendaagse geschiedenis H. Pierlot 1997. Hij werkt thans aan een geschiedenis van de collaboratie in België, 1940-1944.

Jürgen VANPRAET

Jürgen VANPRAET is onderzoeker aan de vakgroep staats- en bestuursrecht van de Universiteit Antwerpen. Onder begeleiding van professor Jan Velaers bereidt hij een proefschrift voor over de bevoegdheidsverdeling in het federale België met als titel “De beginselen van de bevoegdheidsverdeling in het federale België. Het dogma van de exclusiviteit gerelativeerd”. Jürgen VANPRAET is auteur van diverse publicaties in deze materie, alsook in het milieu- en stedenbouwwrecht. Samen met professor VELAERS publiceerde hij onder meer een tweeledige bijdrage over “De materiële en territoriale bevoegdheidsverdeling inzake sociale zekerheid en sociale bijstand”, in het Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht. Als advocaat heeft hij ook praktische ervaring opgedaan in deze materie.

Jan VELAERS

Jan VELAERS is gewoon hoogleraar Universiteit Antwerpen, assessor in de Raad van State afdeling Wetgeving, lid van de Commissie van Venetië en redactielid van het Tijdschrift voor Publiekrecht en Bestuurswetenschappen. Hij is co-onderzoeksleider van de onderzoeksgroep Overheid en Recht en publiceerde over de federale instellingen, de staatshervorming en de rechten en vrijheden. Het boek over Leopold III, dat hij samen met Jan VELAERS schreef, werd in 1995 genomineerd voor de Gouden Uil, klasse non-fictie en werd bekroond met driejaarlijkse prijs voor hedendaagse geschiedenis H. Pierlot 1997.

Herwig VERSCHUEREN

Herwig VERSCHUEREN doceert sinds 2004 Internationaal en Europees sociaal recht aan de Universiteit Antwerpen en aan de Vrije Universiteit Brussel. Van 1992 tot 2004 was hij ambtenaar bij de Europese Commissie onder meer werkzaam op het gebied van de het vrij verkeer van werknemers en van de Europese coördinatie van de socialezekerheidsstelsels van de lidstaten. Hij is hoofdredacteur van het Tijdschrift voor Vreemdelingenrecht en redacteur van de European

Wie is wie?

Journal of Social Security en het Belgische Tijdschrift voor Sociale Zekerheid. Hij heeft talrijke bijdragen op zijn naam in zowel binnen- en buitenlandse uitgaven, hoofdzakelijk over het juridisch statuut van vreemdelingen in het algemeen en de sociale rechten van migrerende werknemers in het bijzonder.